

Zanim nadejdzie śmierć, Podróż w czasie, Opowiadania okupacyjne

Drugi tom dzieł zebranych Stefana Kisielewskiego, nazywanego Stańczykiem PRL-u, zbiera teksty beletrystyczne rozgrywające się w jego ukochanym mieście – w Warszawie.

Ostatnia powieść Kisielewa – „Zanim nadejdzie śmierć” – miała być książką o czterech Warszawach (przedwojennej, okupacyjnej, mikołajczykowskiej, stalinowskiej). Jednak autor nie zdążył jej ukończyć – tekst urywa się niemal w pół zdania.

„Podróż w czasie” w niezwyklej sposób oddaje duszną i paranoiczną atmosferę PRL-owskiej Warszawy dekady gierkowskiej.

Z kolei w „Opowiadaniach okupacyjnych” znajdziemy kontrowersyjne i przesyccone duchem książek Dostojewskiego „Historie żydowskie”, które za życia Stefana Kisielewskiego zostały tylko raz wydrukowane w paryskiej „Kulturze” w roku 1960.

Zaprezentowane w tym tomie utwory przekonają – mam nadzieję – Państwa, że sprowadzanie piśarstwa Kisielea jedynie do drapieżnej publicystyki i błyskotliwej felietonistyki jest stereotypem bardzo krzywdzącym. Tak jak przekonały o tym mnie. Przypominając sobie te – zasadniczo nieobecne w naszym obiegu literackim – teksty, czułem, że obcuję z prozą bardzo wysokiej próby. (...) Mimo kilkunastoletniej emigracji do Krakowa Kisielewski był pisarzem bardzo warszawskim. Rozumiem przez to znacznie więcej niż tylko fakt, że akcja jego dzieł rozgrywa się w stołecznych dekoracjach. Miasto jest żywiołem współczesnej prozy i autor "Podróży w czasie" doskonale zdawał sobie z tego sprawę. Nie traktował Warszawy jedynie jako scenerii, w której toczy się życie wymyślonych przez pisarza postaci. Stolica jest żywym organizmem i bohaterem literackim tej prozy; kto wie, czy nie najważniejszym.

Piotr Bratkowski